

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Redazione ed amministrazione
Piazza Adamich.

Előfizetési ár — Associazione:
Egy évre Per 1 anno 6.— frt
Félévre » 6 mesi 3.— »
Negyedévre » 3 » 1.50 »
2 óra » 2 » 1.— »
Külföldre 1 évre. Per l'estero 8.— »

FIUME

Kereskedelmi-, tengerészeti- és társadalmi lap.

Giornale commerciale, marittimo e sociale.

Hirdetések és nyiltterek:
Főlvétetnek árszabály szerint a kiadó
hivatalban, (Piazza Adamich).

Továbbá és kizárólag:
Goldberger A. V. hirdetési irodá-
jában Budapest, Váci-utca, Oppel-
B-nél, Bécs, Stubenbastei N. 2.

Inserzioni ed articoli comunicati si as-
sumono nell'ufficio di spedizione in Fiume
Piazza Adamich.

1889 november 10

Megjelenik minden vasárnap

10 novembre 1889

Gyáriparunk.

FIUME, 1889. nov. 9.

Az osztrák sajtó nem fogy ki a
jajgatásból, hogy terményeik a
miemkkel nem állhatják ki sokáig
a versenyt, gyáraik tönkrejutnak,
mert a mi kormányunk megteszi
nemzetgazdaságunk érdekében azt
is, hogy szakít az eddigi hagyó-
mányos tarif-politikával, a mely
másutt legföljebb csak az egyes
részvényesek vagy a kinstár hasz-
nára van tekintettel s kivite-
lünk életrevalósága kedvéért olyan
áldozatokat sem sajnál, melyekre
a hatalommal együtt járó jogzei-
mek önszántukból nem egykönnyen
állanak rá.

Baross miniszter nagyjelentő-
ségű reformjai — úgy szólva —
minden héten újabb intézkedése-
ket involválnak s ezek mind meg-
annyi logikai láncszemként függ-
nek egymással össze s úgy tud-
nak imponálni, hogy az eddigi kor-
hadt rendszerek politikai még
fitymálni sem érnek rá. Az osz-
trák után a eseli sopánkodik;
majd az angol kezd el tűnődni s
utána lát, hogy lépést tartson ve-
lünk. Ma nem vesztegethetjük ar-
ra az időt, hogy oly elméleti kér-
déseket fölött tartunk disszertáció-
kat: vajjon Quesnay vagy Colbert
iskolájában mérem-e megbízható
tanokat. A jólét forrásához a ne-

hezkes doktrínák piszkálásával nem
jutunk el soha. Ez az iparág ma
nagyon hálátlan: megkoptaltatja a
mestert. A kormányoknak oda kell
állani a legdemokratikusabb kiné-
zésű mozgalmak élére, ha sohajto-
záson kívül okosabb dolgot is sze-
retnének végezni. Ily vezérszabá-
lyok befolyásolják kereskedelmi mi-
niszterünk közgazdasági törekvé-
seit, ezért kifogyhatatlan a jobb-
nál-jobb tervekben, ezért nem
mállik szét a markában semmi, a
mit megszorít vele.

Nem félállról beszéli már ma
sem a szomszéd, hogy a magyar
még nincs arra megérve, hogy az
ásón meg a kapán kívül más szor-
számmal is el tudjon banni. Alig
győzik panaszszal, hogy czukor-
gyáraikat becsukhatják, mert a
magyar fogyasztási piacukon nincs
mit keresniök, nem tudnak a ma-
gyar czukorral versenyezni, mert
kormányunk szinte mesés ólesón
gondoskodik hazai terményeink szál-
lításáról.

Eddig csak a föld göröngyéhez
lánczolt physiokratáknak néztek
bennünket, a kiknek az erszénye
annál laposabbra fonyad, mentül
elesigízottabbak lesznek a nagy
magya.-alföld régi jó pusztái. Nem
tették fel ekkoráig rólunk, hogy
iparunkat annyira függetlenné te-
hessük az idegentől, hogy ne szor-
uljunk rájuk.

Baross Gábor új törvényjavas-

lata, mely a napokban a ház asz-
talára kerül, — hazai gyáriparunk
fejlesztését hathatós eszközökkel
kivánja előbbre mozdítani; oly
kedvezményekben akarja részesí-
teni, melyek a legtartózkodóbb
magatartást is felvillanyozzák és
vállalkozó kedvre derítik. Vegyé-
szeti, gép-, fémipari-, üveg-, bőr-,
konzerv-, textilipari s többféle gyá-
rak várnak Magyarországon új
berendezésre vagy felállításra. A
számukra kilátásba helyezett ked-
vezmények lehetővé teszik majd,
hogy a technika megfelelhessen a
magasabb követelményeknek is.
Felmentik minden keresetiadó, ka-
marai — s bélyegilletékek s köz-
ségi adók alól s még az építési
anyagok és gépek szállítását is
kedvezményes áron eszközlik.

Baross keze eddig olyan sze-
rencsés volt mindig, hogy e terve
megvalósulása elé is igaz bizalom-
mal tekinthetünk.

Magyarország áruforgalma a folyó
év első felében.

Ma kaptuk az országos stat. hivatal
által készített kimutatást Magyarország
áruforgalmáról Ausztriával s a többi ál-
lamokkal a folyó év első felében (január
elejétől június végéig). Az egyes cikkek-
nél kivitelünk és bevitelünk mennyisé-
gét és értékét föltüntető számok a nem-
zetgazdaságra nézve szerfölött fontosak.
E helyen csak néhány főbb adat közlé-

sére szoritkozunk. A behozatal a neve-
zett idő a'att összesen 129.967 dara-
bot és 7.520.138.04 mmásait tett
207.293.673 forint értékben. A kivitel
ugyanakkor 31.527.634 db. és 16.457.125
mm. volt 208.899.444 frt értékben.
Eszerint kivitelünk értéke a folyó év
első felében valamivel nagyobb volt,
mint a bevitel, a mi kétségekívül figye-
lemreméltó körülmény.

A behozatal következő áruknál volt
legjelentékenyebb

Table with 3 columns: Áru, Mennyiség mm., Érték frt.
Gyarmatarúk 31,940 3,714,055
Cukor 161,290 5,825,559
Italok 175,102 6,915,221
Ásványolajok 490,180 3,853,084

Pamut-pamutfona-

Table with 3 columns: Áru, Mennyiség mm., Érték frt.
lak és pamutárak 194,831 31,086,746

Len-, kender- és

Table with 3 columns: Áru, Mennyiség mm., Érték frt.
juta 108,512 15,471,287

Gyapju, gyapjuárak

Table with 3 columns: Áru, Mennyiség mm., Érték frt.
49,573 18,775,165

Selyem, selyemárak

Table with 3 columns: Áru, Mennyiség mm., Érték frt.
3,001 12,988,550

Ruházatok, fehér-

Table with 3 columns: Áru, Mennyiség mm., Érték frt.
nemű, pipereárak 18,307 11,185,745

Bőr- és bőrárak

Table with 3 columns: Áru, Mennyiség mm., Érték frt.
32,533 12,508,110

Mű- és hangszerek,

Table with 3 columns: Áru, Mennyiség mm., Érték frt.
órák, apróárak 9,481 11,964,440

A kivitel a következő áruknál volt
legjelentékenyebb:

Table with 3 columns: Áru, Mennyiség mm., Érték frt.
Gabona, hüve-
lyesek és liszt 8,786,828 72,534,021

Vágó- és igás-

Table with 3 columns: Áru, Mennyiség mm., Érték frt.
marha 457,032 33,901,935

Italok

Table with 3 columns: Áru, Mennyiség mm., Érték frt.
792,352 11,953,375

Fa, szén

Table with 3 columns: Áru, Mennyiség mm., Érték frt.
2,506,355 13,533,812

Gyapju

Table with 3 columns: Áru, Mennyiség mm., Érték frt.
61,509 10,701,412

Trieszt kereskedelme.

II.

A kávé-áru-forgalmáról 1886. és 1887.
év végével kimerítő adatokat közöl a
jelentés, melyekből kitűnik, hogy a nagy

szigeteken az ő hatalmát fogják bizto-
sítani.

Ha a dalmaták nem kívánják a vis-
zacsatolást a magyar birodalomhoz,
gy részünkről nem lenne tanácsos azt eről-
tetni. De nézzük, miként gondolkodnak
ők!

Mindenek előtt konstatálnunk kell,
hogy a dalmaták többet törődnek ve-
lünk, mint mi ő velük. A dalmát mű-
velt körök jártasak a magyar történe-
lemben, a mire azon számos, a magyar
fennhatóság idejéből fennmaradt műem-
lék is ösztönzi őket, a mely lépten-nyo-
mon magára vonja figyelmüket s haj-
dani nagy napokra emlékezteti őket.
Dalmáciában nem egy tudós férfi fog-
lalkozik behatóan az ország történel-
mének azon részével, mely Magyaror-
szágra is vonatkozik. Bianchi Károly
Frigyes zárai káptalani prépost és Gel-
cich József raguzai tanár művei elég ta-
nuságot tesznek erről. A régi idők, az
egykori magyar fennhatóság emlékét
kegyelettel őrzik meg a dalmát nép, s
Dalmáciában való tartózkodásaim alatt,
Záráról egészen Cattaroiq, a hazánk
iránt való rokonszenvek jeleivel talál-
koztam. Midőn néhány év előtt Bianchi
káptalani prépostot Zárában meglátogat-
tam, azzal igyekezett mindjárt kedvem-

ben járni, hogy karonfogott s elvezetett
a Paravia-könyvtárba s megmutatta a
könyvtár nagytermének falait díszítő
azon hat régi képet, melyeken a zárai
híres Nassi család tagjai magyar díszru-
hában vannak lefestve. Bianchi szerint e
család utolsó sarjadéka 1832-ben halt
el Zárában s mindig magyar öltözetet
viselt. S így még több példával igazol-
hatnám az irántunk mutakozó rokon-
szenvet.

Másként áll azonban a dolog, a mi
a magyar birodalomhoz való visszacsat-
olás kérdését illeti. Magyarország a Dal-
mácia iránt való érdeklődésnek — da-
czára, hogy már 1868-ban törvényileg ki-
mondotta, hogy a visszacsatolást köve-
telni fogja — eddigelő legkisebb jelét
nem adta, s így Dalmáciában azon né-
zet van általánosan elterjedve, hogy a
visszacsatolásra komolyan nem tör-
szünk, más szóval: azt nem óhajtjuk.
S valóban, több ízben hallottunk is ná-
lunk oly nyilatkozatokat, miszerint nincs
szükségünk Dalmáciára. Ném esoda te-
hát, ha Dalmáciában a pártalakulások
oly formán történnek, hogy az egyik
Ausztriához kíván tartozni, mert az on-
nan származó hatás alatt áll; a másik
Horvát-Szlavon Dalmátországból ké-
pezett s a Habsburgház jogára alá tar-

tozó külön szláv államot óhajt; de senki
sem szól Magyarországról s az ahhoz
való csatolásról. Pedig a multban más-
ként volt ez. Midőn 1797-ben a campo-
formioi béke következtében Velencez
megszűnt létezni s Dalmácia Ausztriá-
hoz jutott, „Dalmácia városai” — írja
Tallóczy Lajos — „örömmel fogadták
Ausztriát, mert megunták a velencezi
kormányzást. A bécsi titkos levéltár s
a hadi tanács iratai bizonyítják, hogy a
városi nép, a papság s az intelligentia
nem felejtette el a „magyar korona”
fennhatóságát s „Ausztria” alatt Magyar-
országot értették. Spalatoban tekin-
télyes párt a nádor útján folyamodott
a királyhoz, hogy a magyar koronához
csatoltassanak. A magalom komoly jel-
leget öltött, a városokban s a szigete-
ken kitűzték a magyar czimert, a pap-
pok a szószekekről hirdették a magyar ki-
rály iránti hűséget.” Thugut, Ausztria
akkori külügyminisztere, azonban meg-
híusította a magyar királysághoz való
csatoltatást.

Dalmácia lakosaiban ma is fel je-
hetne ébreszeni a vágyat, hogy hozzá-
visszakiváncsozzanak, s attól sem kellene
tartani, hogy ott a szláv izgatókkal
gyülnék meg a bajunk, mert Dalmácia
lakosságának zöme büszke multjára, s

A „Fiume” tárczája

Dalmácia visszacsatolása a ma-
gyar birodalomhoz.

Írta: Dr. HAVASS REZSŐ.

III.

Rendkívüli fontos a második kérdés
is, hogy Dalmácia kívánja-e a vissza-
csatolást? A történelem egész sorát mu-
tatja a példákknak, hogy a népek rokon-
szenvét kioroszakolni nem lehet. A ha-
talmatlan Anglia mily erőlködést vitt vég-
hez, hogy az lón szigeteket, melyeket
katonái 1811-ben szálltak meg, fennha-
tósága alatt megtartsa. Uralkodása va-
lóságos áldás volt e szigeteken. Iskolá-
kat állítottak fel, utakat építettek, igye-
kezett a lakosság jólétét emelni. De
mind hasztalan volt. A szigetek lakói
nem egyszer fegyveresen is fellázdak
az angolok ellen s folyton követelték a
Görögországhoz való csatolást. Anglia
elvégre is kénytelen volt engedni; 1863-
ban lemondott a szigetekről s légbe-
röpítette a Vido szigetet (Corfu előtt)
óriási költségekkel épített erődítménye-
ket, melyekről azt vélte, hogy az lón

áremelkedés és süllyedés daczára e cikkekben az üzlet igen nyugodt volt és csak ritkán emelkedett nagyobb élénkségre.

A cacao-forgalom a megelőző évihez képest 25-4 százalék emelkedést mutat, annyira, hogy öt év alatt szinte megkétszereződött. Tudvalevőleg ez a cikk nem közvetlenül hozatik be, hanem nagyobbára Anglián és Hamburgon át s az árak alig változtak valamit. A teában az összeforgalom 23 és fél százalékkal emelkedett a megelőző évhez képest. E cikk forgalma általában jónak jelezhető. Fűszer több mint három millió forint vitetett be tengeren, szárazon mintegy kétmillió; az összeforgalom 8,335,261 forintig rogt.

A gyarmatárak harmadik cikkét a déligyümölcsök képezik, mely Trieszt piacán igen jelentékeny fontosságú, úgy hogy ez a cikk Trieszt forgalmának összértékében 4.73 százalékot képvisel.

A cukor forgalma szembenítő hanyatlásról tanúskodik. A mennyiségi különbséget a megelőző évhez hasonlítva, 5.76 százalék, pedig Ausztriának egyik legfőbb iparüzése ez. E jelen-ég oka gyakran meg volt vitatva. Kivált az áremelkedés, illetőleg a productio korlátozása eredményezte azt, hogy e fő kiviteli-cikk kelendősege megcsökkenett s a szenvedett kár ennyire érezhetővé lett.

A VII. osztály cikkei: fűszerek, gyümölcs, növények és növényrészek Trieszt kereskedelmére és forgalmára igen alárendelt jelentőségre vergődtek még eddig fel, a mennyiben egy részét a helyi piac fogyasztja el.

Olajok 12.7 millió forint értékét képviselnek. Az italkor rovatában szintén nagy hanyatlás állott be. A fánál és szennél többlet mutatkozott ugyan, de ez a körülmény nem a mellett bizonyít, hogy a faforgalom emelkedett, hanem bele van számítva a kőszén-forgalom értéke is. A fa-forgalomban emelkedés állott be és pedig a fűrészeltek cikkekben. Itt fölemlíti a jelentés, hogy *Fiumén* át az 1887-ik évben 10,551,100 darab dougával többet szállítottak ki hajókon, mint a megelőző évben. „Hogy Trieszt a keményfa-forgalomban előbbi rangját nem foglalhatta el, azt a jelentés magától érthetőnek tartja; a magyar tarifpolitikai — ugymond — igen észszerű és azon egyedül jogosult gazdasági elvnek hódol, hogy a belföldnek összes szállítmányait saját kikötője felé terelje; ezt a politikát a „Lajtan innen” nem követik, mert itt saját kereskedelmi kikötőnk értékét sem tudják méltatni”

Consuli jelentések. Franciaország. (Kivonat a marseillei főconsul köz-

heszéljen Dalmácia fia horvátul, szerbül, avagy olaszul: ő dalmatának vallja magát: s ha tudja, hogy egy hatalmas magyar állam kötelekében mint dalmata megmaradt, csakhamar fogja adni mostani ábrándos terveit, melyeknek megsejtelése a Taaffe kormányzatnak köszönhető.

Dalmácia jogilag Szent-István koronájához tartozik, történelme is odá utalja. Ha rokonszenvvel fogunk viselkedni a dalmaták iránt; ha azok reményt táplálhatnak arra nézve, hogy a magyar fenntartás alatt a régi szép mult feléledhet, s hogy a dalmaták megmaradhatnak dalmatáknak: úgy azt hiszem, teljesen jogosult a feltevés, miszerint Dalmácia készséggel fog abba bele egyezni, hogy hozzánk visszacsatolassék, s a dalmaták a magyar birodalom iránt hűséggel fognak viselkedni. De hogy ez megtörténhessen, mindenkéfélt szükséges, hogy a két ország lakossága egymáshoz közeledjék, s első sorban nekünk kell Dalmáciát alaposan megismerni. Már magának annak a híre, hogy Magyarország a dalmaták sorsa iránt érdeklődik, bizonyára jó hangulatot fog szülni Dalmáciában, s az ottani lakosság is keresni fogja a velünk való érintkezést.

gazdasági jelentéséből.) Az 1889. év első hét havában fogyasztási ezérla behozott 2,684,654 q. búza; az előző év ugyan-ezen szakában pedig 2,673,812 q.; tárlábák számára az ez évi hét első hónapban a behozatal tett 3,834,592 q.-t; az előző év megfelelő időtartamát ellentben 3,018,298 q. a behozatában első sorban a Fekete-tenger kikötői, másol sorban és pedig emelkedő irányban Románia, és végére eskély mérvben Brit-India vettek részt.

Ez év Franciaországban hét hónapon át fogyasztott:

1887-ben	5,172,315 q.	115,470,043 frank érték.
1888-ban	5,645,077 "	114,841,316 "
1889-ben	7,991,216 "	162,276,970 "

A hordó longák behozatala monachiákól 2,300,000 daraból (1880.) hét millió darabra emelkedett 1888-ban. A Fekete-tenger kikötőiből 1881. óta, Amerikából pedig 1886. óta a behozatal megsejt és az orosz termelők versenykiséletei meghiusultak, miután a helybeli igényeknek megfelelő dongákat csak nagyobb előállítás költségek mellett szállíthatnak. Franciaországba az 1889. év első nyolcz havában behozott 27,531 darab ökor (ebből a marseillei kikötőre 23,900 darab esik) és 847,229 darab juh (Marseillen át 571,828 darab). Monarchiánkból 28,904 darab juh hozott be. A néma, ugyszatén az osztrák és magyar behozatal csökkenését Algier okozta; az őt állatokra fennálló magvas vámköket végett Németország friss húst hoz be jelentékeny mérvben; az 1888. év első nyolcz havában ugyanis 1,694,070 kilogramm, a folyó év ugyan-ezen szakában pedig közel 5 millió kilogramm hozott be. Sertéseket leginkább Belgium szolgált; a défranciaországi sertésenyésztés emelkedésével kapcsolva jár a sertés-behozati csökkenése. Ugyanis az 1887. évben 31,730 darab 3,236,460 frank értékben, a folyó évben pedig 14,047 darab 1,334,465 frank értékben hozott be.

Románia. (Kivonat consulatesaink közgazdasági jelentéséből. (Fokshan, 1889. szeptember.) Egy magánkezelményezés folytán felállított és paraszt-ruhákat készítő gyár 12 varrogéppel és 31 munkással, napi 10—12 órai munkaidőben, naponként 100—150 darab ruhát állít elő 150—300 frank értékben, belőle, osztrák és magyar, német és angol eredetű kelmékből.

(Galatz, 1889. szeptember.) Behozott: cukor Antwerpenből; kávé Londonból, Triesztből és Marseilleből; nagymennyiségű táblatéglát Belgiumból; vas Angolországból és Belgiumból; szén Angolországból; kézműárak Belgiumból és Angolországból.

Dalmáciában a magyar történet művelőinek tág terük nyílik a buvárkodásra, s hazánk fénykorára vonatkozó számos adatot fedezhet ott fel a kutató a könyv- és levéltárakban. Történészeink közül eddig — tudtommal — csak ketten — Dr. Tallóczy Lajos és Dr. Fejérváry László — tartották érdemesnek a Dalmáciába való tudományos czélú lerándulást. A régés, az ókor műemlékeit s nagy királyaink alkotásait tehet tanulmányozásának méltó tárgyává Dalmáciában, melynek tudósai kétséggettárnak kezére mindenkinek, ki országot s annak történetét megismerni kívánja. A tájképfestőt szintén hivatja Dalmácia. Mosolygó két ég, napfényben ragyogó regényes tájak, mely az átkészű léghen éles körvonalakban tűnik élénk; hegy, völgy, fantasztikus alakú sziklacsoportok, a tenger esillamló vizükre: déli növényzet, ciprus- és palmafák; középkori városok magas falakkal és tornyokkal; dal termelt szép emberek-festői viseletek. Kell-e több változatoság, van e gazdagabb vidék egy tájképfestői számára!

Nagy-Britannia 1889. évi termése és állatállománya. (A londoni főconsul jelentése.)

A termés eskély kivételével megfelelt a várakozásnak, helyi-lyel-közvetl esőzések következtében az aratás lassan haladt előre, de ennek daczára kedvezően folyt le a kielégítő eredményt lehetővé constáltni. Az összes bevett búzaterületből, 2,449,589 aceresből behordtak mintegy 25 millió métermázsát, a bevett árpterület kített 2,121,814 aceres, a zabterület 2,888,821 aceres, a burgo iaterület 579,259 aceres és végül a komló területé 57,754 aceres. A gumós növényekre is nagyon kedvezett az időjárás, általában véve jó termésel fizetnek. Szénából is megtehető bő termés volt, és így kiállítás van arra nézve, hogy ez év n sokkal kevesebb takarmánybevitelre fog Anglia szorulni. Arpa a tavalyi tökéletlen magvelés következtében nem sikerült úgy, mint azt kívánni lehetett s emélfogva már most is lehet észlelni, hogy a sorápra ismét nagy a keserület. Zab a rendes közepeserű termésével jóval kedvezőbb eredményt adott. Hűvelyesekből a bab nyújtotta a legjobb termést. A „Baerholm's-léie Corn Trade List” tekintélyes lap Nagy-Britannia ez évi búzabeviteli szükségletét szeptember 1-től 1890. évi augusztus hó végéig 17 millió quarterre és így mintegy 36 millió métermázsára becsüli; tavaly 1888/88-ben tényleg 18 $\frac{1}{2}$ millió quartert = 40 millió métermázsát importáltak. Ugyancsak a nevezett lap kiemeli, hogy ez évben a kivételre is termelő állatok feleslege ily mennyiségre ruhát: például az észak-amerikai államokat 15 millió quarterrel jelöli meg, Oroszországot és Romániát 11 millióval. Kelet-Indiát 3 millióval, Ausztria és Magyarországot, mint ez évben felesleggel nem bíró államokat csak éjenti, végül Ausztriában, Chiliben és az Argentinai köztársaságban 750,000 quarternyi felesleges búzát remél. Canada és Törökországban hasonlóan 750,000 quartert, és így az összes felesleg 39 $\frac{1}{2}$ millió quarterre, illetőleg 65 $\frac{1}{2}$ millió métermázsára becsüli. Tavaly ez államok összes kivétele 37 $\frac{1}{2}$ millió quarter — 81 millió métermázsára volt.

A legutóbbi állatállomány szerinti Nagy-Britannia állatállománya a következő volt: szarvasmarha 6,140,045 darab, tavaly 6,129,375 darab volt, juh és bárány 25,634,091 db, tavaly 25,257,149 darab volt, sertés 2,510,938 darab, tavaly 2,404,344 darab volt és így kifürk, hogy az állatállomány egy év lefolyása alatt jelentékenyen megzsaperodott.

Különbféle hírek.

Erzsébet királyné Fiumében. Vasárnap este 6 óra után érkezett meg kikötőnkbe Pólából jövet, a „Miramar” Cassini kapitány parancsoksága alatt. E hajó hozta Erzsébet királyné 6 fősét, Mária Valéria főhercegnőt és Ferencz Salvator főherceget, a királykisasszony jegyesét. A királyné és a főhercegnő este 8 órakor indultak Miramarba, a főherceg pedig az esteli 7 $\frac{1}{2}$ 8-kor induló gyorsvonaton Bécsbe utazott.

Ingyenes magyar nyelvű tanfolyam. E hó 15 ikén az állami elemi és polgári fiú-iskolában ingyenes magyar nyelvű esti tanfolyam nyitattik meg. A jelentkezőket ingyenes oktatásban *Donath* Imre igazgató, *Benkó* Kálmán és *Kavulyák* György állami tanítók részestik. Jelentkezhetni a nevezett állami iskola igazgatójánál naponként déli órák 11-től 12 ig.

Hamis bukás. A mult heten egy nálunk szokatlan természetű hír rözta fel mindennapi egyöntúti foglalkozásunkból kereskedőnk. Egy *Viola* nevű kereskedő, a kiról mindenki azt hitte, hogy rendezett viszonyok közt él és mint ilyenek, korlátlan hitele volt, több mint kétszáz ezer forint passzívával váratlanul csödtét mondott *Viola* a hitelben összevassított árukat, babért, disznósirt, babot, szárdinát, paprikát hajószámra szokta küldeni Velenczébe. A helybeli kereskedőkön kívül

több budapesti, triesti s egyéb külföldi ezégek is érdekelve vannak. A hét hőse ez idő szerint — úl.

Uj furdó Fiumében. Ertesülésünk szerint Cantridán egy, a modern igényeknek is megfelelő furdó-intézet felállítását tervezik, mely az angol furdók mintájára fényűzéssel fog berendeztetni. A közlekedést Fiumével saját, kis gőzösközök közvetítének.

A cantridai kőbányában mely a prelukaival együtt a fumei kikötő munkálataihoz szükséges kőanyagot szolgáltatja s a mely időközben az építési vállalat tulajdonába ment át, folytatják a munkát és a bányá nagybbitását.

Kinevezés. *Vescei* Lajos rajz-és ipar-tanító, a budapesti m. kir. állami pedagógium vezető növényeké, ideiglenes segéd minőségben, kinevezetett a fumei m. kir. állami iparszakfolyammal összekötött polgári fiú-iskolához.

Holub Emil, a híres afrikai utazó, ma egy hete Abbaziában, a „Stephanie” szállodában, második útja élményeiről és kutatásairól előadást tartott és pedig akkora részvétel mellett, hogy mint a „Tagblatt” mondja: 27 beletjegy fogott el, e közül is kettőt a pénztárnál váltottak este. Annál szébbem megtelt aztán az elődó-terem!..

Henrik porosz herceg, mint az „Irene” nevű német császári corvette parancsnoka, néhány nap múlva *Fiuméba* érkezik.

Brehmer Arthur, a „Tagblatt für Fiume und Abbazia” kiadója és szerkesztője, a Laurencich-féle zürichi könyvkiadó-vállalatnál „Fiume és Abbazia” címmel a napokban képekkel gazdagon illusztrálva németnyelven egy kötet fog megjelenni.

„A lyburni szüj.” Schittar Mario színműve, melyet a nyáron a szinkörben sikerrel adtak elő, a napokban ki fog a sájtó alól kerülni. Giotta lovag, Fiume polgármesterének ajánlja.

Gőzhajó-összeköttetés Fiume és Abbazia közt. A Sverljuga-társaság be akarja szüntetni azt az elsőosztályú gőzhajójáratot, mely eddig Fiume és Abbazia között fennállott s a mely eddig tőlnek Abbaziából d. e. 9 órakor és d. u. 4-kor, s Abbaziából h. e. 10-kor és d. u. 5-kor indult. A járat beszüntetésének, hallomás szerint, az az oka, hogy nem fizeti ki magát.

Diákok tüdme. Egyelőre csak a politikát buvó apák tudják a napi lapok tudósításából, hogy a görög nyelv fölött meghúzták a halálhangot. De az apák révén megtudjuk ezt a diákok is és leszen nagy öröm mindenkinek, a hol eddig a görög igazhittűs szemleli torturáját szenvedték. — A közoktatásügyi miniszter végre belátta, hogy egyszer véget kell vetni a görög nyelv-tanítás című üzött diák-kinzásnak. Valószínű, hogy a görög nyelv már a jövő tanév folyamán ki lesz véve a rendes tantervek sorából.

„La Voce del Popolo.” Ily címmel Sussakon, a mult hét óta egy új olasz napilap jelenik meg. A horvát területen felbukkant új ústökös megjelenésekor a „Varietà” épen nem kollegialis üdvözletre fakadt s egyik célzatos párbeszédében azt a finom tanácsot adta neki, — persze nem kenyérrigységéből, — hogy változassa a nevét erre: „La Voce del...” „Asino!” Egy jófajós számar bizony fölér egy rossz újsággal.

„Senj” nevű gőzös a Sverljuga-társaság, a mult haljunk, megvette.

A nyári szinkörben a mult szombat óta a Richter-féle műlovarda tart előadásokat. Az előadásokról elismeréssel nyilatkoznak.

Az abbaziai színház ügye egy lépéssel előbbre haladt, a mennyiben az alapító részvényesek a napokban Abbaziában összejöttek, hogy véglegesen megállítsák a színház felépítésére alkalmas helyet.

Horvát hazafiak inkomája. A horvát nemzeti pártkör e hó 4-én Zagrábban lakomát rendezett a bán nevenapja alkalmából. A felséges pára mondott felkötészt után a körölnök a báura üritette poharát; majd Horváth tartománygyűlési elnök Tisza miniszter-előnkre mondott köszöntőt. Horvátországban ez az első felkötészt, a mit Tiszára mondtak. Josipovich toasztjában hangsúlyozta a magyar koronának régi jogát Dalmáciára és kiemelte, hogy Dalmácia visszakebelezését a nemzeti párt és minden horvát hazafi olajtja, de csak a magyar államjog alapján.

A Fiumében létesítendő felvételi épület előállítására szükséges munkák biztosítására a m. kir. államvasutak igazgatósága nyilván ajánlati tárgyalást hirdet. A létesítendő munkák költségei kerekén 118,000 (száz-tizennyolcz ezer) forintira vannak előirányozva. A tervek, a költségvetések, a szerződési tervezet és a munkák végrehajtásához közt

föltételek Budapesten a m. kir. államvasutak magasepítmeny osztalyaban, Zagrabban a m. kir. államvasutak iletvezetosegének pályafentartasi osztalyaban és Fiumban a m. kir. államvasutak osztalymerenoksegének hivatalos helyisegeben a hivatalos orak alatt (vasar- és unnepnapok kivetelével) reggeli 8 orától delután 2 orákig megtekinthetők. Az epítés tárgyaban teendő ajánlatok legkésőbb f. é. november 26-ikának deli 12 orákig nyújtandók be a hirtelt igazgatóság jogúgi (A 1b) osztalyánál (Andrássy ut 73. földszint 27.)

Minden ajánlat köllőleg helyezzeve lepecsételve és a következő felirással ellátva nyújtandó be: **Ajánlat a Fiume állomáson létesítendő fűtvelői épület elállításhoz szükséges munkák teljesítésére.**

A 3000 franyi bantpénz a m. kir. államvasutak főpénztáránd vagy készpénzben, vagy a pályázati feltételekben felsorolt állami letétre alkalmas értékpapirokban legkésőbb az ajánlati tárgyalást megelőző nap, az az 1889. évi november hó 25-én deli 12 orákig teendő le. Elkéve, vagy távlati uton érkezett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Keresk. és tengerészeti hírek.

Magyar gépgyár-részvénytársaság. A magyar általános hitelbank által tervezett magyar gépgyár részvénytársaság tervei egy berlini lap szerint már a legpárabb részletekkel is vannak dolgozva és ha e lap közleménye megfelelő a valóságnak, akkor csakugyan roppant nagy vállalat fog az ország gazdagodni. A világ majd minden részéből hívtak meg szakértőket és kérték ki tanácsukat, mert a magyar gépgyár-részvénytársaságot a monarchia legnagyobb vállalatává akarják tenni. A gépgyár minden ágát üzni fogja itt és külön osztály lesz hajók építésére és javítására. Tehát ebben a gyárban a csukorgyárak, szeszgyárak, bánya-vállalatok stb. stb. gépi berendezései elkészíthetők, készítenek majd mezőgazdasági gépeket és talán még vasuti kocsiakat és lokomotívumokat is. E sokoldalúság következtében számos szakértőt kellett szerződtetni és a vállalatnak nem kevesebb, mint öt igazgatója lesz, kik mellé még számos szakértő alkalmaztatik. A magyar kormány rendkívüli módon segítségére lesz a magyar hitelbanknak és ez már maga biztosítéka az új vállalat prosperálásának. — Baross Gábor kereskedelemügyi miniszter, a ki a nemzeti ipar fejlesztését annyira szívén hordja, a B. P. C. szerint nemcsak óriási kiterjedésű telket ad ingyen a vállalatnak, hanem még a teleknek államköltségén való feltöltését is megígérte és mint a magyar fegyvergyárnál történt, a segélygépek vámentesen behozatalát, sok évi épületelmentességét és számos illeték elengedését biztosította. Az említett berlini lap nem győzi eléggé elismerni, hogy Baross mennyire támogatja a nemzeti ipart. Hogy ennek milyen eredménye van, azt mutatja már ma is az a hatalmas lendület, melyet az újonnan alapított magyar csukoripar vett, mely már ma erős versenytársra vett, mely már ma erős versenytársra vett, mely már ma erős versenytársra vett.

A Duna-gőzhajózási társaság kimutatása szerint okt 11-től 17-ig bevált 549 ezer forintot, ehhez a bevételnek a hajózási kezdetétől okt. 10-ig 10-3 millió forintot, összesen pedig 10-7 millió forintot.

Emberevés kényszerítéséből. Két tengerész, névleg Graves és Loder, a múlt hónap elején a Bahama-szigetek közelében elcsúszott „Earnmoor” angol gőzös legénységéből, Baltimoreba érkeztek a borzasztó dolgokat beszélnek a nélkülözésekről és szenvedésekről, melyeket egy csónakon a nyílt tengeren kellett a csónakon levők egyike, William Robinson, elhatallani mult ki; ekkor a velük volt hajószakácsot kényszerítették, hogy a holttestet vagdossa fel. Mindenekelőtt betörték Robinson koponyáját s a belőle kiömő vért az utolsó esővíz felszörpözték. A szakács ezután a hordákra szedelte le a húst s a napon szárította. Mult a hajó a sziv s más testrészek melegekkel volt leterítve. Két nap múlva hant gépész halt meg, kinek holttestét a többiek szintén elcsúszalták. Három nap múlva az élve maradtak tarjai dagadni kezdtek a testükön undorító kelevények támadtak. Graves és Loder azt mondják, hogy nem tudnak visszaemlékezni, hogyan izlett nekik az emberhús, mert akkor nem voltak egészen beszámítható állapotban.

A Fiume és Venecze közt közlekedő gőzhajózási vállalat 1889. szeptember havi forgalma. A) Veneczeből Fiumba behozott: Rizs 25.450 kg., bőrök beszozva 18.940, halak beszozva 112, szaraz bőrök 2.870, tőkehal 676, ricinus-olaj 1.830, sáprú 500, üres ládák 160, pamutfonalak 508, gyékények 2.100, faolaj 572, korpá 1.000, vas horgony 775. B) Fiuméból Veneczebe kivetett: Búza 70.958 kg., bor 10.670, keményítő 10.216, donga 4.900, puhafa 25.090, puhafa lécek 2.000, sör 15.135, hajlított fabutorok 2.680, maffa 40.000, halak 1.600, papiros 394, szárított növények 190, sajt 2.012, árpa 122.200, tölgyfa-kivonat 7.208, szesz 10.328, utazók holmija 830, macaroni 67.

A kolera Mesopotámiában. — Konstantinápolyból írják, hogy Mesopotámiában a kolera szünőfélben van, de Erbilben és Szulejmanjében még egyre pusztít. Perzsiában csak Kermansah és Revedusig nyomult elő s Kurdisztán némely vidékén is fellépett.

Orosz dunagőzhajózási társaság. Orosz tőkepenzesek, mint a „Novoje Vremja” írja, új dunagőzhajózási társaságot készülnék alapítani, mely a legkiválóbb dunamelleki városokban orosz árúk számára rakományokat fog felállítani. A társaság az árúkra elégeket fog

kártérítéseknek egyszerű felosztása után szerveztessék. Eddig 23 malom jelentette az egyezményhez való hozzájárulása iránti hajlandóságát, melyek közül 10 malom egyáltalán nincs biztosítva, 9 malom a napibérek 500-szorosa, 2 malom 600-szorosa, 1 malom 1000-szerese és egy az évi bérek 1-szeresére van biztosítva. A bejelentett malomokban alkalmazott munkások összes száma 4410, a fizetett bérek évi összege pedig 2.114.576 forint. Az egyes malomoknál még fennálló biztosítások lejáratra változó és az 1894. évi terjed, de a kötvények tulajdonos száma már az 1890. és 1891. években jár le. E viszonyok tárgyalásának eredményei a bizottság ama nézete fejezhető ki, hogy a tervezett egyezmény most már minden nehézség nélkül lenne létesíthető, a mennyiben a balcsent elleni biztosítási szövözetete a még egyáltalán ilyenmő biztosítást nem kötött malomokkal, valamint a 9 csupán a napibérek 500-szorosára biztosított malommal megalapítható lenne s csupán azt az utólagos rendelkezést kellene kimondani, hogy azok a malomok, melyek személyzetüket, már valahol biztosították, a biztosítási kötvények lejártáig csupán annyival kellene, hogy álljanak a szövözetkezethez, a mennyi a napibérek 800-szorosáig való kiegészítéséhez kívánatlik. Végül a bizottság elhatározta, hogy a belépési kötelezővények kidolgozása, valamint az egyes malomok kárviselési hanyadainak kiszámítása előtt stb. még bizalmasan a kormánytól lesznek lépések teendők az iránt, vajon a tervezett egyezmény valamely irányban nem ütközik-e bármely törvény intézkedésébe.

A magyarországi vasutak államosításáról. Neményi Ambrás orsz. képviselőtől Lipeben egy németnyelven írott munka jelent meg, a melyben szerző a német olvasó közönséggel megismerteti a magyar vasutak fejlődését s az államosítás eredményeit. Alkalmilag bővebben is szólunk róla.

A csehek és a magyar vasuti tarifa. A prágai tartománygyűlésen több indítványt nyújtottak be, mely szerint megvizsgálandó, hogy a magyarországi új vasuti tarifák mily hatással vannak a csehországi iparra, különösen pedig a csonkóiparra. A kormánytól megkövetelendő, hogy ez a magyar kormány által azonosan járjon el: ha ott a mezőgazdasági és ipari termékek kedvezményeket haladéktalanul életbe kell léptetni, itt is és a monarchia két felének tarifaviszonyaiban analog alapelveknek kell érvényesülniük. Az indítványt külön bizottsághoz utasították.

A füstnélküli löpőről érdekes dolgokat közöl a „Reichswehr”. E szerint a Schwab-féle tüzeórgány által feltalált füstnélküli löpőnek hadászati célokra való alkalmazása az által is bebizonyult, hogy az ágyúkkal tartott próbáknál teljesen kielégítő volt az eredmény. Egy olyan tölénnyel, melynek sulya csak fél akkora, mint a mi 9 mm. lövegünké, tíz méterrel nagyobb kezdő gyorsaságot értek el és a mellett az ágyúcsőben a legnyomós jóval kisebb volt, mint a régi fekete löpőről. Ezzel a Schwab-féle löpő használatosságának utolsó próbája is eredményesnek bizonyult s immár mi sem állunk utána, hogy az új lövész elfogadják. Kémiai szempontból is megállja helyét, a mit az bizonyít, hogy már három év óta van ilyen nemű anyag raktárban, de még eddig semmi kár benne nem történt. A füstnélküli löpő jószág mellett tanuskodik az is, hogy a német hadügyi felszerelési vezetősége tárgyalásokat indított meg, melyeknek az a céljuk, hogy a Schwab hadsereg számára is megszerzessék.

A magyar hitelbank által tervezett gépgyár-részvénytársaság alapítókéje legközelebb 4—5 millió forint lesz. E tőke elegendő a terv kivételéhez. A gépgyár az állami vagy más gyárakkal nem fog versengeni, hanem oly gépeket fog gyártani, a melyeket Magyarországon eddig nem állítottak elő.

Sztrájk. A londoni dockok átrakódó hajóinak munkásai a múlt héten tömegesen abbahagyták a munkát, mert viszály támadt közöttük és a munkaadók közt Brassay titelenek magyarizása miatt.

Bombázó hadihajó. A „Royalist” nevű angol hadihajó a Salomon szigetek néhány faluját lebombázta, mert a bennszülöttek nemrég meggyilkoltak egy angol alattvalót. A bennszülöttek a heggek közé menekültek.

Vasárnapi munkaszünet. A párisi világgkiállítás alatt sok mindenféle kongresszus tartottak a többi közt a vasárnapi munkaszünet érdekében is. E kongresszuson a vasárnapi munkaszünet szükségét vallási, egészségügyi és ipari szempontból fejtették ki s a következő határozati javaslatot fogadták el: A vasárnapi munkaszünet, habár különböző fokozatokban, az ipának minden ágában nemcsak lehetséges, hanem a munkaerő megújítása végett kívánatos is: a vasárnap pedig úgy az egyén, mint a családja szempontjából legalakmasabb erre. De ha akár technikai, akár más okok miatt a vasárnapot mellőzni kellene, akkor más napot kell a szünetre elfogadni olyképen, hogy a munkásoknak évenként teljes

adni. Az alapszabályokat a napokban terjesztik az orosz kormány elé jóváhagyás végett.

Kereskedelem-politikai tárgyalások Romániával. A román kormányt az Ausztria-Magyarországgal való kereskedelem-politikai tárgyalások újból való felvételénél kellő figyelembe kívánja részesíteni főbb kiviteli cikkeit, mint a gabonát, bort, petroléumot, húst, állati hulladékokat és a szarvasmarhát. A gabonára nézve azt kívánja, hogy a legnagyobb kedvezményekben részesítse, a minőket Ausztria-Magyarország egyáltalán adott; borra alacsony vámost kíván; a petroléumra nézve azt kívánja, hogy a beviteli vámost szállítsák le és a mennyiség korlátozását szüntessék meg; a szarvasmarhákra vonatkozólag pedig ugyanolyan feltételeket akar elérni, a minőket Ausztria-Magyarország Olaszországnak és a Svájcoknak nyújtott.

Az osztrák magyar bankkamatláb fölemelése. Az o. m. bank főtanácsa 5-én tartott ülésében elhatározta a bankkamatlábunk egy százalékkal való fölemelését; tehát e hó 6-tól fogva a váltó-lezámitolásnál 5-ös, a kölcsönizletben 6 százalékos kamatláb van érvényben.

A magyarországi vasutak államosításáról. Neményi Ambrás orsz. képviselőtől Lipeben egy németnyelven írott munka jelent meg, a melyben szerző a német olvasó közönséggel megismerteti a magyar vasutak fejlődését s az államosítás eredményeit. Alkalmilag bővebben is szólunk róla.

A csehek és a magyar vasuti tarifa. A prágai tartománygyűlésen több indítványt nyújtottak be, mely szerint megvizsgálandó, hogy a magyarországi új vasuti tarifák mily hatással vannak a csehországi iparra, különösen pedig a csonkóiparra. A kormánytól megkövetelendő, hogy ez a magyar kormány által azonosan járjon el: ha ott a mezőgazdasági és ipari termékek kedvezményeket haladéktalanul életbe kell léptetni, itt is és a monarchia két felének tarifaviszonyaiban analog alapelveknek kell érvényesülniük. Az indítványt külön bizottsághoz utasították.

A füstnélküli löpőről érdekes dolgokat közöl a „Reichswehr”. E szerint a Schwab-féle tüzeórgány által feltalált füstnélküli löpőnek hadászati célokra való alkalmazása az által is bebizonyult, hogy az ágyúkkal tartott próbáknál teljesen kielégítő volt az eredmény. Egy olyan tölénnyel, melynek sulya csak fél akkora, mint a mi 9 mm. lövegünké, tíz méterrel nagyobb kezdő gyorsaságot értek el és a mellett az ágyúcsőben a legnyomós jóval kisebb volt, mint a régi fekete löpőről. Ezzel a Schwab-féle löpő használatosságának utolsó próbája is eredményesnek bizonyult s immár mi sem állunk utána, hogy az új lövész elfogadják. Kémiai szempontból is megállja helyét, a mit az bizonyít, hogy már három év óta van ilyen nemű anyag raktárban, de még eddig semmi kár benne nem történt. A füstnélküli löpő jószág mellett tanuskodik az is, hogy a német hadügyi felszerelési vezetősége tárgyalásokat indított meg, melyeknek az a céljuk, hogy a Schwab hadsereg számára is megszerzessék.

A magyar hitelbank által tervezett gépgyár-részvénytársaság alapítókéje legközelebb 4—5 millió forint lesz. E tőke elegendő a terv kivételéhez. A gépgyár az állami vagy más gyárakkal nem fog versengeni, hanem oly gépeket fog gyártani, a melyeket Magyarországon eddig nem állítottak elő.

Sztrájk. A londoni dockok átrakódó hajóinak munkásai a múlt héten tömegesen abbahagyták a munkát, mert viszály támadt közöttük és a munkaadók közt Brassay titelenek magyarizása miatt.

Bombázó hadihajó. A „Royalist” nevű angol hadihajó a Salomon szigetek néhány faluját lebombázta, mert a bennszülöttek nemrég meggyilkoltak egy angol alattvalót. A bennszülöttek a heggek közé menekültek.

Vasárnapi munkaszünet. A párisi világgkiállítás alatt sok mindenféle kongresszus tartottak a többi közt a vasárnapi munkaszünet érdekében is. E kongresszuson a vasárnapi munkaszünet szükségét vallási, egészségügyi és ipari szempontból fejtették ki s a következő határozati javaslatot fogadták el: A vasárnapi munkaszünet, habár különböző fokozatokban, az ipának minden ágában nemcsak lehetséges, hanem a munkaerő megújítása végett kívánatos is: a vasárnap pedig úgy az egyén, mint a családja szempontjából legalakmasabb erre. De ha akár technikai, akár más okok miatt a vasárnapot mellőzni kellene, akkor más napot kell a szünetre elfogadni olyképen, hogy a munkásoknak évenként teljes

52 pihenő napja legyen, köllően felosztva. Végül még azt is kívánatosnak tartja a kongresszus, hogy a munkabért ne fessék ki a munkásoknak szombaton vagy vasárnap, hanem más napon.

Új ipartelemek Boszniában. A közpénzügyminiszter nem régegy angol klemenkust, a ki egy ottani nagykémiai gyár élén áll, Boszniába küldött, hogy mennyire volna alkalmasak új ipari vállalatok életbe léptetésére. Első sorban czellulóz- és szőgyárakról van szó, melyek számára egy részt Bosznia nagy kiterjedésű erdeiben, másrészt sőt-lehető már beterveztette a közös pénzügyminiszternek a tapasztalatairól szóló részletes jelentést, a melyben konstatálja, hogy a szőlő- és üveggyártásra szükséges anyagok megvannak Boszniában, de a gyárak csak új virágzóhatónak ott, ha a közös pénzügyminiszter közlekedési eszközök megteremtéséről gondoskodik s e esélől olesó telkeket engedne át, azoknak az angol vállalkozóknak, a kik az új iránt érdeklődnek. A czellulózgyártat illetőleg a feltételek nem oly kedvezők, mert azokon a vidékeken, a hol főleg-meddig jó közlekedés van, a fa már legnagyobb részt elfogyott; a hol pedig még elég fa van, ott a közlekedés igen rossz.

Hajlékony fémcsövek. Lavassour angol iparos olyan fémcsöveket talált, a melyek a mellett, hogy rendkívül szilárdak, éppen olyan hajlékonyak mint a gummi-csövek. A csövek gyártására részvénytársaság alakult. Az új csövek készítése a lehető legegyszerűbb: egy rézbádog szalagot megragad az erre való gép s aztán az egyik szélén kettős kampószeren meghajlítja: Az így meghajlított szalagot csavarmentesen egy hengerre csavarják fel, míg ugyanakkor egy vastag fűtőralaku harant-metszetű kaucsuk-cső a forgásokat követve a fém 2—2 egymás mellett levő csavarodása közé szorítatik. Az így csavar 30—55 lépköri nyomást könnyen elvisel s a legerősebb hajlításnak is könnyen engednek. Eddig csak részalakokból készíthették, de utjabban jó vasbádogot is használnak már erre a célra.

A személyforgalom a magyar államvasutak által életbe léptetvé zónatarifa következtében oly mérvű lendületet vett, melyet maga a kereskedelmi miniszter sem várt s a mely eddig nem is mutat csökkentést. Az új személytarifa behozatala óta augusztus, szeptember és október hónapokban — mint értesítünk — a magyar államvasutak vonalain két millióval több személy utazott, mint a múlt év ugyanezen szakában.

A találmányi szabadalmakról szóló törvényjavaslat már elkészült s nem sokára az országgyűlés elé terjesztik, s valószínűleg az áru védeleméről szóló törvényjavaslattal egy időben fog tárgyalatni.

Vasuton hagyott tárgyak elárverelése. Az osztrák-magyar államvasutak igazgatósága tudatja, hogy az állomások és kocsijában az utazó közönség által visszahagyott és feltalált, eddig el nem vett mindazok a különféle ruhák, esernyők, sötétpáczák stb., melyek már három hónapnál hosszabb idő óta letételek vannak, a vasut-üzletszabályzat 33. §-a alapján f. évi november hó 11-én delután 3 órakor a budapesti állomás podgyászkiadási helyisegeben nyilvános árverés útján el fognak adatni.

Örültető egy Lloyd-gőzösün. A múlt héten Alexandriából Triesztbe érkezett Lloyd gőzösün volt egy Mikos Teréz nevű podgorai (Görz mellett) nő is. Mikos Teréz mint szakácsné kereste kenyéret Alexandriában, hol azonban megöcsült s most az osztrák kormány költségén kellett hazájába szállítani.

A fiumei telefon-hálózat munkálatait e hó 1-én kezdték meg s valószínűleg január 1-én adják át a közforgalomnak.

Közúti vasútja. A városi tanács mult heti ülésén tárgyalta Hoffmann S. és W. budapesti cég beadványát egy helyiavasut elönmunkálatának engedélyezésére tárgyiban. Élelénk vita után Ciotta lovag polgármester in dítványára az elönmunkálatra szóló engedély három hónapra megadatott.

Szerkesztői tizenetek.

Dr. H. R. Bpest. Szivesen: köteleseünk volt. — **H. R.** ...Hogy megbosszulja azon szolgálatait aljasságát, a kik közt ő! Egyéb semmi sem tetszik? Az 5 kros levéllyel rendelkezőre áll. Vagy házat vegyünk rajta? — **D. E.** Borsze hogy egyéni méret. Az őse sem kate. Lejárt okt. végén, de nem a kate, hanem az elfizetés. A muladalás sem illik minden életének. — **F. K.** Sorát ottjuk mihamarabb.

Felölös szerkesztő: **Mócs Zsigmond.**
Társ-szerkesztő: **Cs. Papp József.**

Könnyű kereset
Tőke és kockázattal nélkül
 érhető el **mindenki által**, ki a megengedett sorsjegyekre törvényesen kiállított részletek eladásával **magas jutalék mellett** kíván foglalkozni.
 Ajánlatokat elfogad:
Az „Első Magyar Iparbank“
váltóüzlete
 Budapest, IV. ker. Deák Ferenc-
 utca 5. szám.

Pénzt
 sorsjegyekre, értékpapírokra, bank, zálogjegyekre, vidéki takarékpénztári részvényekre, részletekre, arany- és ezüstpénzmenüek-re bármily összegig olcsón ad
Lőry J.
 banküzlete
 Budapest, IV., hatvani-
 utca 17.

Fiume
Hôtel Deák
 Ujjonnan berendezve alulirott által 1887. augusztus 1-én átvetetett.
 Pompás fekvés. A vasuti állomás és a tengeri kikötőhely közvetlen közelében, ujjonnan díszített berendezett **Concert-tánc- és étkezőtermekkel**, valamint kellemes árnyas kerttel.
 Kényelmesen berendezett szobák és lakosztályok olcsó árak mellett, szigorú pontos szolgálattal, kitűnő italok, bécsi és magyar konyha, melyek a f. közönségnek rendelkezésére állanak.
 Hosszabb tartózkodás mellett teljes ellátás egység szerint kapható.
 A vasuti étkező termet ugyan-csak alulirott bírja.
 Mely tisztelettel
Heim Frigyes, szállodás.
 Si parla italiano. — It magyarul is beszélnek. — On parla français. — English spoken.

Lloyd szálloda és étterem
Fiume legszebb terén
 Olcsó és szép szobák
 kitűnő bor sör és gulyás.
 A szálloda és étkező terem bérlője:
Gedlitzka Vilmos
 Fiume (Adamich-tér)
 Omnibus közlekedés minden vonathoz.

„ADRIA“
 Magyar tengeri hajózási részvénytársaság,
 1889. November havában az alant felsorolt első osztályú gőzhajók (vagy más póthajók) fognak Fiume a nyugot-európai és amerikai kikötők között közlekedni, ha csak rossz időjárás vagy előre nem látható körülmények a meneteket meg nem akadályoznák:

Gőzös		1889 November	
Leith	Triest, Fiume	„B. Kemény“	1-10
Liverpool	„	„Palmira“ (Cunard Line)	1-10
Hull, Newcastle o/T	„	„Chicago“	1-10
Bordeaux, Bayonne	Genua Fiume	„Stefanie“	10-20
Leith	Triest, Fiume	„Szápáry“	10-20
Bordeaux	„	„Adria“	10-20
London	„	„Durham“	10-20
Rouen	„	„Jókai“	15-25
Glasgow	„	„Tibor“	15-25
Rio de Janeiro, Santos	„	„Széchenyi“	20-30
Glasgow	„	„Zichy“	20-30
Liverpool	„	„Saragossa“ (Cunard Line)	20-30
Fiume	London	„Durham“	25/X-5/XI
„	Liverpool	„Saragossa“ (Cunard Line)	25/X-5/XI
„	New-York	„Hispania“ (Anchor Line)	1-10
„	Hull, Newcastle o/T	„Rosario“	10-20
„	Barcelona, Rouen	„Tisza“	15-25
„	London	„Winstead“	15-25
„	Liverpool	„Tarifa“ (Cunard Line)	15-25
„	New-York	„Scotia“ (Anchor Line)	15-25
„	Pernambuco, Bahia, Rio de Janeiro, Santos	„Matlekovits“	20-30
„	Dublin, Glasgow	„	20-30
„	Bordeaux	„B. Kemény“	20-30
„	Leith	„	20-30
„	London	„Win Bailey“	25/XI-5/XII
„	Hull, Newcastle o/T	„Palermo“	25/XI-5/XII

A már életbe léptetett vagy még alkalmazandó vesztgári intézkedések következtében történhető járat elmaradásért, vagy a fentemlített gőzösök későbbi indulásáért a társaság felelősséget nem vállal.
 FIUME, 1889. október hóban.

Kiadótulajdonos: MOCS M.

STERNBERG ARMIN
 legnagyobb hangszerkészítési ipartelepe
 Budapesten, VII. Kerepesi út 36 sz.

Mindenemű saját készítményű zenekarbeli és műkedvelői hangszerek gazdagraktára. Legjobb minőségű czimbalmok. Hangszerek alkatrészei és kellekei, valamint legjobb belöldi és olasz hangversenyhurok nagy választékban. Szilárd szerkezeti harmonikumok. A legújabb mechanikai szalonhangszerek: Ariston, Herophon, Orpheus (zongora szerkezettel) Symphonyon (aczelművészi tárláza). Legújabb Phoenix, aczelhangu, érzéktőlakkal, teljes hosszúságú zenedarabokkal.
 Mindenemű hangszerek javítása pontosan teljesítetik és ócska hangszerek becsereitnek.
 Nagy képes hangszer-árjegyzék kívánatra, ingyen és bérmentve. Harmonikáról kolon árjegyzék jelent meg.
Bihari hegedűje. Még 1698-ban készült a nagy Stradivari eremomi mester műhelyében egy remek hegedű a honnan sok kézen keresztül jutva, I. Napoleon egyik ezredesének, Duhois Rolandnak birtokába került. Az ezredes Napoleon bukása után Svájcba vándorolt ki és onnan a család egyik tagja Magyarországra jött, magával hozva erekleje gyánút a hegedűt is. Az illető elszegényedett s özvegye a hegedűt Biharinak, a híres magyar cigányprimásnak adta el. Azóta ismét sok kézen fordult meg a száraz fa, híres m sterek és a legelső cigányprimások játszottak rajta. Végre a múlt hetekben Sternberg Armin budapesti hangszergyárosnak adták el, a kitől csak a múlt napokban vette meg Mihailoff orosz hegedűművész, moszkvai zenetanár 5000 forintért. A sok gazdát cserélt hegedűnek a mint mondani szokás, „irattal teljesen rendben vannak” s egész esomót képeznek. Maguk ezek az elárgult akták is nagy érdekűek.

FAIRBANKS-MÉRLEGEK
 Az egész világon a legtökéletesebbnek ismert mérleg-szerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks mérlegek százados rendszerűek, rendkívül érzékenyek és tolosúlyllyal vannak ellátva.
 Tartósság, pontosság és könnyű kezelésüknek fova az összes világi kiállításokon első díjat nyert legkitűnőbb mérlegek.
 A jutányos árakban — melyek súlyokkal számított tizedes mérlegek áráinál nem magasabbak — a hitelesítés, csomagolás és vasutra való feladás költségei befoglaltatnak. Gazdasági szerék- és zsák-mérlegeink, valamint marhamérlegeink a legkedveltebb mérleg-szerkezetek. Gyártásunk állami felügyelet alatt áll.
Cim: Oszt-magy. Fairbanks-társaság mérleg- és gépgyára. Jhen Block vezérigazgató.
BUDAPEST, Andrassy-ut 12.
 Árjegyzékkel és felvilágosítással szolgál a központi iroda: Gyár: Ujpest — K. Megyer.

1885. évi
 Az budapesti országos általános kiállításán az első díjal kitüntetve
PILÁT PÁL
 hangszergyáros, Budapest, Kerepesi-ut 17.
 ajánlja mindenemű vonós-, fuvó- és ütő-hangszereit, húzó- és szájharmonikáit valamint ezek kellekeiből dűsan szerelt raktárát. — Javítások elfogadtatnak. — Használt hegedűk becsereitnek. — Legújabb megjelent képes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.
 BATTARA P. kö- és könyvnyomdája.